

OFFENTLIGA TJÄNSTER - ett kärninslag i den europeiska sociala modellen RESOLUTION

1. Vatten, energi, sjukvård, socialtjänst, utbildning, forskning, kultur, information, transport är väsentliga offentliga infrastrukturer och tjänster. Medborgare, samhällen samt företag måste kunna lita på stabila, effektiva offentliga tjänster. Som tjänster i allmänhetens intresse (på engelska: services of general interest - SGI) och/eller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (på engelska: services of general economic interest - SGEI) erkänns de som centralt inslag i den europeiska sociala modellen. Det har också framhållits av kommissionens grönbok om SGI – COM (2003) 270 final. Målsättningarna för Lissabonstrategin om ekonomisk och social hållbarhet engagerar EU att sikta till ökad konkurrenskraft, men samtidigt till socialt inbegripande. SGI kan därför inte ses enbart som ett enkelt inslag i den inre marknaden, utan snarare som den nödvändiga motvikten i en *social marknadsekonomi*.
2. Framtidskonventets arbete utgör ett påtagligt steg mot europeisk integrering i perspektivet av EU:s utvidgning fr.o.m. 1 maj 2004. Det är viktigt att konventets grundläggande arbete upprätthålls och att det politiska samförstånd som uppnås inte äventyras. Del III av författningsutkastet om verkställande av policy har tyvärr blivit lidande av betydande tidsrestriktioner och måste därför bringas i överensstämmelse med del I och II för att trygga att det förblir konsekvent. Det är i synnerhet begreppet om den sociala marknadsekonomi, som måste införlivas i de nya artiklarna 69, 70 och 77. Det är också nödvändigt för EU:s utrikesekonomiska och handelsrelationer att vara konsekventa, särskilt i samband med WTO och GATS. Oppositionen som nyligen uttryckts av många organisationer mot bristande insyn i GATS-förhandlingarna vittnar om att de aktuella artiklarna 133-5 bör stå kvar som delade kompetensområden mellan rådet, kommissionen och europaparlamentet.
3. Ett central krav för EPSU och EFS som helhet har varit att SGI bör uppnå författningsvärde, särskilt genom att integrera kvalitets-SGI i målsättningarna av författningsutkastet i artikel 1-3. Redigeringen av denna artikel är på det hela taget mycket positiv. Trots att det inte finns en uttrycklig hänvisning till SGI antyder värderingarna som noteras i 1-3 att SGI är nödvändiga om medborgare skall kunna utöva sina grundläggande rättigheter. EPSU välkomnar även att deklarationen om grundläggande rättigheter införlivas i författningsutkastet. Artikel 36 i deklarationen garanterar tillgång till tjänster i allmänhetens ekonomiska intresse. Reviderade artikel III-6 är ett väsentligt inslag i författningsutkastet. Trots att den inte avlägsnar alla otydligheter och motsägelser i SGI / SGEI och tillämpningen av konkurrensregler skulle den erbjuda ett tillfälle att reglera SGEI från en synvinkel om ett ekonomiskt, socialt och geografiskt sammanhang. Det är en betydande ändring av tonvikt.

4. Närhetsprincipen måste tillämpas och tilldela lämpligaste geografiska myndighetsplan (kommunalt, regionalt, nationellt, europeiskt) ansvar att fastställa utbudet av kvalitetstjänster inom deras respektive ansvarsområden. I detta ingår beslut om hur tjänster ska finansieras och organiseras, dvs utföras internt, exklusiva eller speciella rättigheter, övriga möjligheter omfattande samkommunalt samarbete och lämpliga SGI/SGEI partnerskapsmönster. Som EPSU uttryckte i remissvaret på grönboken om SGI är vi emot att:
 - Utvidga EU:s makt till förfång för medlemsstater eller inhemska myndigheter;
 - Utvidga konkurrens till förfång för SGI eller SGEI;
 - Ytterligare begränsa medlemsstaternas eller inhemska myndigheters rättigheter och befogenheter;
 - Minska deras rättighet att välja hur SGI och SGEI organiseras eller leds;
5. EPSU motsätter sig alla försök att liberalisera vattentjänster över hela EU. Denna inställning delas av många kommunala myndigheter, kommunförbund och sociala och miljö-NGO.
6. EFS och dess berörda fackliga federationer - inklusive EPSU - har tillsammans med CEEP lagt fram begreppet om ett europeiskt ramverk om SGI och behovet av en klar grund för fördraget. Det har blivit ännu mer angeläget som motvikt till kommissionens fortsatta och tilltagande liberaliseringsagenda, särskilt som den skisseras i den Inre marknadsstrategin - prioriteter 2003-2006. EPSU stöder som utgångspunkt att ett ramdirektiv utarbetas om SGEI, baserat på artikel 16 och 95 TEC, i syfte att stärka en socialt balanserad marknadsekonomi, som tar hänsyn till andemeningen i utkastet till artikel II-6 i författningsförslaget. I detta sammanhang stöder EPSU förslaget som europaparlamentarikern Herzog lägger fram i sin provisoriska rapport den 15 oktober 2003.
7. EPSU håller med ett antal europaparlamentarikers syn att det varken är önskvärt eller genomförbart att harmonisera SGI på EU plan, utan att varierande system för att utföra tjänster måste spegla principerna bakom en europeisk social marknadsekonomi. Det erkänns också att skillnaden mellan ekonomiska och icke-ekonomiska tjänster i allmänhetens intresse blir alltmer otydlig, vilket åtminstone potentiellt leder till risken att allt fler verksamheter endast anses vara ekonomiska och därmed utsätts för EU:s konkurrensregler. EPSU skulle stödja tanken om att fastlägga en lista med kriterier för att bestämma huruvida en tjänst måste underkastas konkurrensregler. I stället för att skilja mellan ekonomisk och icke-ekonomisk vore det mer relevant att inrikta sig på kriterier som t.ex. människors behov, sociala och miljömålsättningar, solidaritet, att inte arbeta för ekonomisk vinning, etiska investeringar, offentlig finansiering, långsiktig effektivitet och makro-ekonomiska kostnader.
8. EPSU anser att ett ramdirektiv kan bidra till att trygga sammanhållning och öka vissheten om ett utbud av kvalitetstjänster genom att fastställa horisontella principer och förordningar som ska tillämpas i alla berörda branscher. Denna synpunkt utesluter absolut inte ytterligare handling på branschnivå som sätt att framåt på utforma lämplig reglering, som passar enskilda branschens speciella behov. Ett ramdirektiv skulle tjäna till att ge juridisk klarhet beträffande hur konkurrensregler ska tillämpas och klarlägga offentliga myndigheters kompetensområden och vilka SGI kategorier som ska undantags från dess ram. Det skulle t.ex. omfatta utbildning, sjukvård och socialtjänst. På grundval av Altmark-utslaget skulle ett ramdirektiv ytterligare bidra till att klarlägga området om regler för statsbidrag och möjligheterna att få undantag från dessa

förordningar. EPSU håller med europaparlamentarikern Herzog att kriteriet 'privat investerare', som utformats av kommissionen är otillräckligt för allmännyttiga verk som ansvarar för att utföra SGI. I stället måste statens del vara i linje med de särskilda tjänsternas målsättning, speciellt med hänsyn till behovet av långsiktig finansiering av icke lönsamma investeringar eller sådana som har låg lönsamhet.

9. Att utarbeta ett ramdirektiv skulle också föra det möjligt för EU att stödja en aktiv strategi för förhandlad modernisering av SGI / SGEI mellan arbetsmarknadens parter, som intresserar sig för målet att förbättra och utveckla dem på basis av allmänna principer såsom: hög kvalitet, lika tillgång, tjänstekontinuitet, allmän tillgång, neutralt ägande, säkerhet, god arbetsmiljö, hållbar utveckling, rättvis prissättning som tryggar rimliga priser samt - där det så krävs gratis tillgång - effektivitet, som kan kontrolleras objektivt, demokratisk kontroll, insyn och ansvar, samverkan - särskilt med arbetstagarna och deras fackliga organisationer och med konsumenter och deras representativa organisationer, anpassning till nödvändiga förändringar. Sist, men inte minst, kunde en horisontell ram vara ett lämpligt instrument att fastställa metoder för reglering, övervakning och utvärdering. Erfarenheterna av strömavbrotten, som nyligen ägt rum i ett antal länder i Europa, belyser liberaliserings- och konkurrensriskerna. Ytterligare liberaliseringar borde förhindras tills slutsatser dragits av debatten kring grönboken om tjänster i allmänhetens intresse, som bör möjliggöra en ordentlig utvärdering av konsekvenserna fram till denna tidpunkt.
10. Med anledning av nästa val till europaparlamentet kommer EPSU och dess medlemsförbund att bedöma kandidaterna i valet och de politiska partier de företräder med hänsyn till deras engagemang för offentliga tjänster och tjänster i allmänhetens intresse av hög kvalitet. EPSU kommer att ingå förbund med andra organisationer som delar samma eller liknande perspektiv. Europeiska unionen, och i ännu högre grad den utvidgade unionen, kan inte inskränkas till en inre marknad. Strävan efter en social europeisk union, som erbjuder goda arbetstillfällen, demokrati, respekt för fackliga rättigheter och en miljö fri från diskriminering, samt jämställdhet och bättre levnadsvillkor för alla förblir en politisk prioritet. EPSU kommer att skapa allianser med lämpliga organisationer som delar samma perspektiv. Med anledning av nästa val till europaparlamentet kommer EPSU och dess medlemsorganisationer att bedöma de politiska partiernas valmanifest i förhållande till deras engagemang för ett socialt Europa, till offentliga tjänster och tjänster i allmänhetens intresse av hög kvalitet.